

Rammeverk for opplæring

LÆRINGSMILJØ

ROGALAND
FYLKESKOMMUNE

Strategi for en felles utvikling av IKT og bibliotektenestene i skolen 2017-2025

Versjon 1.2

Endret: 26.06.2019

Godkjent av:	Opplæringsutvalget 03.10.2017, sak 52	Gyldig fra – til:	01.11.2017
Dokumentansvarlig:	tore.wersland@rogfk.no		
Grunnlagsdokumenter: (Lover og forskrifter, politiske vedtak, planer, veiledere, brev, rundskriv, med mer.)	<p>OL: § 9-2 FOL: § 21-1 Meld. St. 27 (2015–2016) Digital agenda for Norge</p> <p>Strategiplan for skolebibliotekene ved de videregående skole i Rogaland 2011-2016 Vedtatt av OU 29.03.2011</p> <p>Felles satsingsområder for de videregående skolene 2015-2016, FT Sak 5/15 Regional bibliotekplan for Rogaland 2014-2017</p> <p>Kunnskapsløftet</p> <p>Digitaliseringsstrategi 2016-2019 Vedtatt av Administrasjonsutvalget 08.06.2016</p> <p>Strategiplan IKT og skolebibliotek – status, Opplæringsutvalget sak 29/2019</p>		
Evaluering	Det foretas en evaluering av planen våren 2019. Ansvarlig for evalueringen er opplæringsavdelingen. Resultatet inngår i kvalitetsmeldingen.		

<p>Mål</p>	<p>RFK ønsker å utvikle skolebibliotekene og IKT-tjenestene til en fellestjeneste for elever og ansatte.</p> <p>Denne planen beskriver oppgaver, strategi og samarbeid for utvikling av denne fellestjenesten.</p>
<p>Bakgrunn</p>	<p>Gjennom opplæringsloven er det klart formulert at elevene skal ha tilgang til skolebibliotek. Dette blir ytterligere presisert i forskrift til opplæringsloven hvor det understrekes at biblioteket skal brukes aktivt i opplæringen og at det skal være særskilt tilrettelagt for skolens bruk.</p> <p>Den aktive bruken i tilknytning til opplæringen beskrives også i flere av læreplanene i Kunnskapsløftet.</p> <p>I behandlingen av stortingsmeldingene 27 (Digital agenda, om digitalisering) og 28 (om fornyelsen av læreplanene) har Stortinget fremhevet betydningen av skolebibliotekene som «en læringsarena i og på tvers av alle fag og et samlingspunkt for bruk av digitale læringsressurser», at de «blir brukt systematisk i opplæringen, at de styrker sin pedagogiske rolle og blir en integrert del av skolens opplæringsvirksomhet. I tillegg til ferdighetsutvikling kan gode skolebibliotek være en inkluderingsarena som bidrar til å utjevne sosiale, kulturelle og digitale skiller, og som fremmer personlig vekst hos den enkelte elev.»</p> <p>Lesing og digitale ferdigheter er to av fem grunnleggende ferdigheter i Kunnskapsløftet og i hver læreplan for fag er det en beskrivelse av hvordan de fem grunnleggende ferdighetene skal bidra til å utvikle elevenes kompetanse i faget, og hvordan disse ferdighetene er en del av denne kompetansen.</p> <p>Fylkesrådmannen erkjenner at framtidens bibliotek vil ha flere typer oppgaver enn det bibliotekene tradisjonelt har hatt. Den viktigste årsaken til dette er økt digitalisering og behov for økt digital kompetanse som en forutsetning for deltakelse i samfunnet. Skolene må utvikle elevenes kompetanse så de beveger seg fra å være konsumenter av teknologi til å være produsenter. Denne oppfattelsen bygger på at det er nødvendig at elever har en forståelse for teknologi og for det digitale verktøyet, for å klare seg i det 21. århundret.</p> <p>Sett i lys av denne utviklingen er det naturlig at bibliotekfunksjoner kombineres med skolenes IKT-tjenester.</p>

Implementering	<p>Felles strategiplan for IKT- og bibliotektenestene ved de videregående skolene i Rogaland etterfølger skolebibliotekenes plan for perioden 2011-16 og trer i kraft når den er vedtatt av opplæringsutvalget.</p> <p>Det har i arbeidet med planen blitt lagt vekt på bred medvirkning bl.a. gjennom en arbeidsgruppe bestående av skolebibliotekarer, IKT-pedagog, IKT-tekniker og skoleleder. Den har i tillegg vært sendt på høring. Responsen på forslaget er det gjort nærmere rede for i den politiske saken til fylkestinget.</p> <p>Iverksettingen av planen vil bli fulgt opp med tilbud om kompetanseutvikling for skoler og personalet.</p>
	<p>Samlokalisering av tjenestene er gjennomført på noen skoler og det kan være aktuelt for flere. Dette vurderer den enkelte skole.</p> <p>Planen vil bli fulgt opp og konkretisert hos den enkelte skole. Fagforum for skolebibliotekarer og fagforum IKT skole vil være arenaer for meningsutveksling, deling og refleksjon av innholdet i planen. Det er også naturlig at fagnettverkene har planen som tema.</p>

1 Hovedmål

Målet med strategiplanen er å bidra til økt læring hos elevene gjennom å sikre en likeverdig og kvalitetsmessig god tilgang til bibliotek, IKT-ressurser og veiledning for alle elever og ansatte ved de videregående skolene i Rogaland fylkeskommune.

Strategiplanen skal tydeliggjøre skolebibliotekarenes og IKT-personalets rolle som ressurs i utviklingen av gode læringsmiljø, den digitale skolen og den informasjonskompetente elev.

2 Omfang/virkeområde

Strategiplanen gjelder for alle videregående skoler i Rogaland fylkeskommune.

3 Kjennetegn på en god IKT- og bibliotekteneste

Felles strategiplan for IKT- og bibliotektenestene ved de videregående skolene i Rogaland skal bidra til å gi elevene grunnleggende ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning, arbeid og samfunnsliv.

Dette oppnås ved å:

1. Øke samarbeid mellom skolebibliotekar, IKT-personalet og skolens pedagogiske personale
2. Skape gode læringsstrategier, leseferdigheter og økt informasjonskompetanse
3. Øke den digitale kompetansen i alle fag
4. Skape en arena for meningsutveksling, deling, refleksjon og opplevelser
5. Tilrettelegge digital infrastruktur som ivaretar driftskvalitet, veiledning og informasjonssikkerhet
6. Samarbeide med andre aktører

3.1 Øke samarbeid mellom skolebibliotekar, IKT-personalet og skolens pedagogiske personale

3.1.1 Samarbeid

IKT- og bibliotektenesten skal:

- Bidra i skolens utviklingsarbeid og bistå i skolens arbeid med felles satsningsområder
- Der det er naturlig, inngå i møtестrukturen til det pedagogiske personalet som avdelingsmøter, teammøter, planleggingsmøter etc

3.1.2 Ressurser

Skolenes ledelse skal:

- Sørge for – i størst mulig grad – at fagutdannet personale utfører bibliotekfaglige og IKT-pedagogiske og –tekniske oppgaver
- Sørge for midler til innkjøp av oppdaterte ressurser
- Ha en plan for samarbeid og fordeling av ansvarsområder for fellestjenesten som inngår i det øvrige planverket på skolen

3.1.3 Kunnskapssenter

IKT- og bibliotektenesten skal:

- Være oppdatert på skolens behov for informasjon og kunnskapsressurser
  - Utvikle tilbudet (innkjøp av medier og lisenser) tilpasset den enkelte skoles særegenhet
  - Bistå alle skolens fagmiljøer ved å gi tilgang til ulike informasjonsressurser og kilder til læring
-

3.2 Skape gode læringsstrategier, leseferdigheter og økt informasjonskompetanse

3.2.1 Læringsstrategier

IKT- og bibliotek tjenesten skal:

- Støtte lærerne i deres arbeid med elevenes læringsstrategier
- Tilrettelegge for metodefrihet ved å finne alternative undervisningskilder for elever og lærere

3.2.2 Lesing og leseferdigheter

IKT- og bibliotek tjenesten skal:

- Legge til rette for bruk av tekster knyttet til undervisning og fritidslesing
- Formidle litteratur i samarbeid med lærerne. Dette skal være tilrettelagt med tanke på morsmål, ulike former for lesehemninger, lesenivå og funksjonsnivå
- Øke motivasjon, vekke nysgjerrighet og begeistring for lesing

3.2.3 Informasjonskompetanse

IKT- og bibliotek tjenesten skal:

- Gi elever grunnlag for å definere eget informasjonsbehov og kompetanse til å finne og bruke relevante tekster
- Legge til rette, sammen med lærerne, for at elevene lærer metoder for refleksjon, argumentasjon, kildekritikk og kildebruk

3.3 Øke den digitale kompetansen i alle fag

3.3.1 Etisk bruk og digital dømmekraft

IKT- og bibliotek tjenesten skal:

- Bidra og legge til rette for at elever og ansatte har god digital dømmekraft ved å bruke digitale verktøy, medier og ressurser på en forsvarlig måte
- Bidra til at elever og ansatte har et bevisst forhold til personvern og etisk bruk av internett, slik at blant annet nettmobbing ikke forekommer

3.3.2 Digital kompetanse og digitale

ferdigheter IKT- og bibliotek tjenesten skal:

- Ha en nøkkelrolle i arbeidet med å øke digital kompetanse på skolen
- Ta initiativ til, og delta i arbeidet med å inkludere digitale ferdigheter i alle fag
- Stimulere og bidra til nyskaping og digitalisering av læringsprosesser ved skolen

3.3.3 Bruk av medier og verktøy

IKT- og bibliotek tjenesten skal:

- Legge til rette for mangfoldig bruk av medier i læringsarbeidet
  - Ha tilgjengelig eller legge til rette for teknologi, programvare og kompetanse
-

- Bistå og veilede ansatte slik at de kan veilede elever igjen i faglig bruk av medier og verktøy

3.4 Skape en arena for meningsutveksling, deling, refleksjon og opplevelser

3.4.1 Møteplass for elever og ansatte

Skolen skal:

- Bidra til at biblioteket er en kunnskaps- og kulturarena
- Bidra til at det arrangeres debatter, møter og workshops hvor også elevene og skolens ansatte kan bidra
- Bidra til at fellestjenesten har en sentral plassering og er lett tilgjengelig for elever og ansatte
- Bidra til at biblioteket er en inkluderingsarena hvor elever og ansatte kan møtes på tvers av fagområder, klasser og funksjonsnivå
- Bidra til at biblioteket er et sted for læring, deling, kreativitet og opplevelser
- Bidra til at biblioteket er et sted for avkobling for skolens elever og ansatte og samtidig bidra til et godt psykososialt skolemiljø

3.5 Tilrettelegge digital infrastruktur som ivaretar driftskvalitet, veiledning og informasjonssikkerhet

3.5.1 Infrastruktur

Skolens ledelse skal:

- Sørge for infrastruktur som minst tilfredsstillende krav fra IKT- og arkivavdelingen
- Sørge for at utstyr til infrastruktur kjøpes inn og vedlikeholdes i henhold til tjenesteavtalen med IKT- og arkivavdelingen
- Ha det overordnede ansvaret for informasjonssikkerheten ved skolen
- Legge til rette for å dele – om mulig - ressurser på skolen i felles utviklings- og kompetansegrupper og -oppgaver

3.5.2 Driftskvalitet

IKT- og bibliotekstjenesten skal:

- Overvåke, drifte og vedlikeholde skolens infrastruktur og IKT-utstyr
- Registrere og holde oversikt over skolens IKT-utstyr, samt følge opp betingelser og reparasjoner
- Ha oversikt over og bistå skolens øvrige personale i lisensforvaltning
- Samarbeide med IKT- og arkivavdelingen om rutiner for drift, vedlikehold og eventuelt delta i utviklings- og kompetansegrupper og -oppgaver

3.5.3 Veiledning

IKT- og bibliotekstjenesten skal:

- Veilede og støtte elever og ansatte tilknyttet tekniske spørsmål
- Bistå elever og ansatte i bruk av skolens og fylkeskommunens IKT-systemer
- Bidra til at elevene kjenner vilkår for bruk av IKT-ressurser og hjelper dem til gode arbeidsvaner og ansvarlig bruk av tilgang til nettverk og digitale verktøy
- Bidra til at de ansatte kjenner eget og skolens utstyr godt og kan anvende det i eget arbeid

3.5.4 Informasjonssikkerhet

IKT- og bibliotekstjenesten skal:

- Bistå skolens ledelse i arbeidet med informasjonssikkerhet
- Veilede elever og ansatte i ansvarlig bruk og sikring av egne data, brukernavn og passord
- Sammen med IKT- og arkivavdelingen jobbe med forebygging og assistanse innenfor sikring av infrastrukturen

3.6 Samarbeide med andre aktører

3.6.1 Universitet- og høgskolesektoren

Skolen kan:

- Bruke etablerte avtaler, for eksempel tilgang til digitale ressurser
- Ta del i gjensidig faglig samarbeid med blant annet UiS og Høgskulen på Vestlandet

3.6.2 Offentlig sektor

Skolen kan:

- Samarbeide med biblioteksektoren
- Samarbeide om lagring, arkivering og publisering av ulike medier
- Ta del i internasjonale samarbeid og prosjekter

3.6.3 Næringslivet

Skolen kan:

- Samarbeide for å bidra til entreprenørskap og innovasjon
  - Samarbeide for støtte til fagutdanning av elevene
  - Samarbeide for anskaffelse og deling av utstyr og ressurser
  - Samarbeide om digitalisering av tjenester
-

4 Aktører

For å sikre et godt tilbud for den enkelte elev kreves fagkompetanse og samhandling mellom flere aktører. De viktigste er:

Aktør	Funksjon
Opplæringsavdelingen RFK	Har et overordnet og helhetlig ansvar for å tilrettelegge gode opplæringstilbud og sikre at skolene har en innarbeidet framgangsmåte som er i samsvar med definerte kvalitetskjenne tegn. I tillegg til ressursene i de videregående skolene blir RFK sitt tilbud fulgt opp av opplæringsavdelingen
Videregående skole	Den enkelte videregående skole har fått sine oppgaver og ansvar definert gjennom opplæringsloven og delegasjonsfullmaktene i RFK.
Kulturavdelingen RFK	Bistår skolebibliotekene faglig.
IKT- og arkivavdelingen RFK	IKT- og arkivavdelingen har ansvar for infrastruktur og samarbeider med skolene om tjenester og teknisk kompetanse, samt deltakelse i fagforum IKT
Andre	Folkebibliotek, regionsmuseer, universitet og høyskoler, Lesesenteret, Senter for IKT i utdanningen, interesseorganisasjoner med flere. Dette kan være aktuelle aktører som kan bidra til IKT- og bibliotek-tjenesten.

5 Samarbeidsfora

Kvaliteten på det tilbudet en evner å skape for den enkelte elev er avhengig av ulike typer samarbeid mellom aktørene. Ansvar for å organisere dette samarbeidet vil normalt ligge hos den enkelte skole.

For å skape en systematisk utveksling av spisskompetanse er det etablert noen faste samarbeidsfora. De viktigste er følgende:

Forum	Deltakere	Funksjon
Fagforum for skolebibliotekarere	Alle bibliotekansatte	Faglig møteplass for ansatte i skolebibliotekene på de videregående skolene. Har et eget styre.
Fagforum for IKT skole	Alle ansatte med arbeidsoppgaver innen IKT	Faglig møteplass for ansatte med arbeidsoppgaver innen IKT ved skolene. Har et eget styre med representanter fra IKT- og arkivavdelingen, opplæringsavdelingen og skolene.

Vestlandske fagforum	Alle bibliotekansatte i videregående skole	Samme som fagforum for skolebibliotekarere. Fylkesbibliotekene leder dette.
	i Sogn og Fjordane, Hordaland og Rogaland	

Det bør etableres felles møteplass for alle som er omfattet av planen. Dette i tillegg til eksisterende fagfora.

6 Begreper

Begrep	Klargjøring
Digital kompetanse	Digital kompetanse er ferdigheter, kunnskaper, kreativitet og holdninger som alle trenger for å kunne bruke digitale medier for læring og mestring i kunnskapssamfunnet. (Kilde: Digital skole hver dag, ITU 2005)
Digitale ferdigheter	Digitale ferdigheter vil si å kunne bruke digitale verktøy, medier og ressurser hensiktsmessig og forsvarlig for å løse praktiske oppgaver, innhente og behandle informasjon, skape digitale produkter og kommunisere. Digitale ferdigheter innebærer også å utvikle digital dømmekraft gjennom å tilegne seg kunnskap og gode strategier for nettbruk. (Kilde: http://www.udir.no/laring-ogtrivsel/lareplanverket/grunnleggendeferdigheter/digitaleferdigheter/)
Informasjonskompetanse	Informasjonskompetanse, en samling av ferdigheter som gjør en person i stand til å identifisere når informasjon er nødvendig, og som setter vedkommende i stand til å lokalisere, vurdere og effektivt anvende denne informasjonen. (Kilde: https://snl.no/informasjonskompetanse)

7 Rapportering

Rapportering fra skolene til skoleeier skjer i forbindelse med styringsdialogen.

Skolebibliotekene rapporterer i tillegg til nasjonalbiblioteket (den årlige statistikken). Dette skjer gjennom fylkesbiblioteket.